

Bianko směnka (blanko směnka)

Bianko směnka znamená, že některé údaje v ní nejsou vyplněny, směnka je cenný papír, který je vystaven ve formě, kterou definuje **zákon č. 191/1950 Sb., směnečný a šekový**, v platném znění a obsahuje slib jejího výstavce - dlužníka, že zaplatí peníze věřiteli (tj. vlastníkovvi bianko směnky).

Nevyplněnými údaji v bianko směnce může být např. datum splatnosti nebo i směnečná suma (tj. částka, kterou má výstavce směnky zaplatit vlastníkovvi směnky).

Bianko směnka **není platná**, pokud není vyplněna, tzn., že se stává platnou a úplnou až okamžikem jejího vyplnění. Způsob doplnění směnky si smluvní strany dohodnou v **dohodě o vyplnění bianko směnky**, která je podepsána oběma stranami.

Listina, ve které chybí některá náležitost, není platná jako vlastní směnka, s některými výjimkami. Důvodem vydání bianko směnky bývá zpravidla uzavření kauzální smlouvy a dohoda o směnečném zabezpečení. Podstatnou podmínkou bianko směnky je skutečnost, že neúplnost směnky nevyplývá z opomenutí (tj. nekonání) a její pozdější vyplnění se předpokládá.

Nejčastěji je možné se setkat s bianko směnkou u úvěrů v bankách.

Bianko směnka jako taková je zabezpečovacím institutem a umožňuje věřiteli domoci se právě té dlužné částky, která je splatná v určitém okamžiku. U smluv o úvěru platí, že pokud dlužník hradí svůj dluh v měsíčních splátkách, výše jistiny se postupně snižuje. Banka tedy nedokáže vystavit směnku v konkrétní částce, protože není jisté, **v jaké výši a kdy** bude dluh splatný. Bianko směnka spolu se smlouvou nebo zplnomocněním k vyplnění bianko směnky bance zaručuje, že do smlouvy doplní vždy aktuální částku a datum podle smlouvy.

Dohoda o vyplnění bianko směnky **musí být** dostatečně **přesná a určitá**, aby nevznikla pochybnost o tom, jak se stanoví výše dluhu, resp. splatnost dluhu.

Pokud by rozsah vyplňovacího práva byl v dohodě neurčitý, nebo by z dohody nevyplýval, spravoval by se podmínkami obvyklými ve vztazích mezi stranami kauzálního vztahu, resp. obvyklými v podobných případech. Podmínkou vzniku vyplňovacího práva, je dohoda o něm. Ten, kdo bianko směnku předal, nemůže udělené oprávnění na její vyplnění odvolat a ten, kdo směnku převzal, je oprávněn ji doplnit.

Bianko směnka je směnka neúplná, je to listina, která **je záměrně** na základě dohody **vystavena v neúplné podobě** a není ještě skutečnou směnkou, tou se stane až po doplnění. Ustanovení směnečného a šekového zákona předpokládá, že bude existovat určité ujednání o tom, jak má být bianko směnka později doplněna a jeho podstatou jsou případy, kdy je bianko směnka vyplněna v rozporu s vyplňovacím právem, avšak i v případě takového vyplnění je směnka platná.

Dlužníkovi ze směnky dává směnečný a šekový zákon jen možnost namítnout, že majitel bianko směnky směnku nabyt ve zlé víře, nebo se při jejím vstupu provinil hrubou nedbalostí. Vyplňovací právo k bianko směnce nelze podle ustálené právní teorie odvolat.

Obyčejně vzniká právo majiteli bianko směnky na její vyplnění porušením povinnosti vyplývající ze smlouvy, která je bianko směnkou zajištěna.

Osoba, která bianko směnku podepsala, má právo na námitky, tedy zejména námitky související s vyplňovacím právem, přičemž platí, že **dlužník** z takové směnky **musí**

prokázat, že směnka byla vyplněna odlišně od dohody. Důkazní břemeno je tedy na dlužníkovi.

Bianko směnka vystavena za účelem zajištění závazku dlužníka, není zabezpečovacím závazkem, je jen prostředkem zabezpečení, proto existence závazku ze směnky, není závislá na existenci zajištěné pohledávky. Dlužník z takové směnky se může bránit jen námitkou, že pohledávka zanikla.

V okamžiku podpisu bianko směnky nad ní ztrácíte jakoukoli kontrolu. Může se tak stát i to, že sice dluh řádně zaplatíte, ale firma směnku nezlikviduje a díky chybějícím datům na ni může vymáhat dluh znovu.

Výjimkou nejsou ani případy, kdy nebankovní společnost přeprodá směnku podvodníkům. Pak už není žádná dohoda možná. Pokud klient ručí nemovitostí, je cílem těchto podvodníků často získat právě tu. Jindy je řešením jen osobní bankrot.

V zákonu směnečném platí, že všechny námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu podléhají **koncentrační zásadě dle občanského soudního řádu, z čehož vyplývá, že není možné na později podané námitky přihlédnout. Platí tedy, že pokud některá z námitek není včas uplatněna (ve lhůtě osmi kalendářních dnů po doručení směnečného platebního rozkazu), nemůže na ni soud prvního stupně, ale ani odvolací přihlédnout.**

Závěrem si dovoluujeme konstatovat, že použití směnek v pracovněprávních vztazích je nepřipustné.

Luděk Šebrle, analytik rozborář ESO OSŽ-ústředí
JUDr. Petr Večeř, vedoucí ESO OSŽ-ústředí